

tornaven *greujosament* carretera avall», «aquells pobres, negres del carbó que remenen tot el dia, devien trobar encara que érem de plànyer, perquè 'ns miraven *greujosament* quan sortien de les tavernes del veïnat», «el paleta 's dalia per tornar a pujar dalt de les bastides, i tots parlaven *greujosament* de les feines abandonades», «giro els ulls cap als camps assolaiats de la meua entusiasta juvenesa i, tot enviant-los l'adèusiau *greujós* i malinçònic ---», «concepció corporal i pestilent de la Mort, com a pèrdua *greujosa* de les pompes mundanes i podridura de les aparences terrenals» (*Presons Imag.*, 14, 34, 166; l'adj. *greujós* encara en el cap. XII, O. C., 880a15; *Vida Austeras*, 182.27, 344.8); i Fabra en la Gram. de 1912 el tradueix, d'acord amb l'ús dels seus dos correligionaris, per «pesaroso» (si bé posant-li el distintiu de neologisme/arcaisme); en el *DFa*. ho ha esmenat en «queixós d'un greuge» ço que és vague i no correspon al sentit dels de «L'Avenç» ni gaire tampoc a l'antic. No sé si val la pena de preconitzar gaire l'ús d'aquest mot, una mica artificios, encara que Massó i Coromines li vagin donar un valor tan expressiu. Però manin els nostres escriptors.

DERIV. SAVIS: *Gravar* 'sotmetre a una càrrega, deute o obligació' [Lab. 1839], ll. *gravare* id.; *gravamen* [1561; Belv.]; *gravatori*; *gravós* [Belv., Lab. 1839, i ja una vegada en un doc. mall de 1688] desaprovat per Fabra, que l'omet en el gloss. de la Gram. de 1912, i hi tradueix el cast. *gravoso* per *carregós* únicament: ja tenia raó perquè era aquest el mot que el cat. creà i descabdellà més, i és el que hem de preconitzar com a modèlic; tanmateix és un fet que la llengua moderna, i fins moderadament purista (com ho eren ja bastant Belv. i Lab.) ha titubejat una mica en aquest punt; i àdhuc el mateix Fabra sembla haver-ho fet algun temps, car el va usar en la primera ed. del *DFa.*, en la definició d'*escanyar*, si bé va fer-lo canviar per *onerós* en els «corrigenda»: es comprèn, perquè inflüen a favor d'ell *gravar* i *gravamen*, indisputablement correctes; potser convindria declarar, si és que ho volen així els nostres juristes, que *gravós* és tolerable, si bé *carregós* i *onerós* mereixen la preferència. *Desgravar*, -vament, -vació. *Regravar*.

Grèfit mot jurídic de dret comarcal per «*gravamen* o *carga*» segons el notari Faus de Guissona (BDLC IV, 18); gènesi complexa: d'un **gravi* formació mig-sàvia, pron. vulgarment **grèvit* per influència de *greu* i el vulgarisme -it < -i (*trènit*, *prèmit*, *collègit* etc.); i amb contaminació ulterior de la *f* de *gràfic* (car també als pàgesos els parlaven de *gràfiques* de *preus* etc.).

Gravitar [Belv.], derivat savi; encara que no fou creat per Newton, la seva difusió es deu realment al gran físic; *gravitació* [Lab. 1839: 'fer pes, carregar un cos sobre un altre'], 'l'acció de ---'; *gravitació universal*, *SLitCosta*; *gravitant*. *Gravíssim* [1585]. *Gràvid* [DOrt.], ll. *gràvidus* 'feixuc', 'reblert', 'prenyada'; *graviditat*; *gravidesa*; *ingràvid* [1926, Coromines; *DFa.*, no *DOrt.*], probablement d'un ús del b. ll. deu sortir el mot *engràvit* 'mig adormit', 'entressonyat', 'a través del somni' que trobem en Llull: «Con lo pastor hac

fet aquest somni, ell oïa, *engràvit*, les paraules que'l monge e sa muller deïen» (*L. d'Ave Maria*, en *Blanq.*, *NCl.* XIV, 145.19; *NCl.* LVIII, 67.25, que hom escriu, sembla, a tort, en *gràvit*); compareu: «aquella plana movedissa i transparent --- de les ones sobre les quals flotàvem --- un descans serè, una sensació de còrpora *ingràvida*, que em provenia més del meu estat intern que del bres de la mar --- arruixà tot el meu ésser de calma i de benestar», Coromines (*Jardins de Sant Pol* II, § 5, O. C., 814b4); *ingravidesa*.

CPT.: *Gravolença*, amb ll. *olens*, -entis, de *olere* 'fer olor'. *Gravimetre* [*SLitCosta*]; *gravimetria*; *gravimètric* [addicions de Fontserè al seu *DOrt.*]. +*Gravífic* [id. id.].

¹ Belv. i Lab. 1839 admeten *agrarar* i derivats. Avui em sembla que això ja es pot considerar superat, almenys en aquest sentit. Declarar-lo tolerable tanmateix? Potser només *circumstàncies agrarants*: els medis on s'usa això són desacollidors per a tot grau de purisme, i l'atmosfera culta que en la llengua crea inevitablement l'ús d'un participi actiu s'adiu millor amb el cultisme del radical *grau-* que amb l'arcaisme, i purisme a ultrança, del radical *grauj-*. Notem l'admissió d'*agraració* en el *DFa*. No oblidéssim que el filòleg normatiu ha de ser realista. —² Tan poc corrent era en els traductors que tots dos mss. l'alteren: un posa *gurayós* i l'altre *ginyós* (que no s'adapta al sentit del context). És una esmena que s'imposa.

LLISTA CORRELATIVA DE DERIVATS I COMPOSTOS: *greutat*, *gravitat*, *gravedat*, *gravetat*, *grevar*, *gravança*, *engrevir*, *agribir*, *desengrevir*, *greujar*, *agreujar*, *agreujador*, *agreujament*, *agreujant*, *greuge*, *agraviar*, *agravi*, *tenir un nervi agraviat*, *circumstàncies agrarants*, *agreujar* (cf. supra), *desagraviar*, *desagraviament*, *desagravi*, *desgreuge*, *desagreujar*, *esgraviar*, *esgravi*, *greujós*, *gravar*, *gravamen*, *gravatori*, *gravós*, *desgravar*, *desgravament*, *desgravació*, *regravar*, *grèfit*, *gravitar*, *gravitació*, *gravitació universal*, *gravitant*, *gravíssim*, *gràvid*, *graviditat*, *gravidesa*, *ingràvid*, *engràvit*, *ingravidesa*, *gravolença*, *gravimetre*, *gravimetria*, *gravimètric*, *gravífic*.

Greuler, V. gèvol *Greutat*, *grevança*, V. *greu*

GRÈVOL, 'Ilex aquifolium', del més antic *agrèvol* encara vigent en molts parlars comarcals (Maestrat, Ribagorça, Conflent), i en formes anàlogues en el Migdia i Sud-Est de França: d'un ll. vg. *ACRIFŪLUM* (*acrifolus* en alguna glossa), resultant d'un compromís entre la denominació ll. *AQUIFŪLUM* i la gr. *οξύφυλλον*, compostos de sentit igual i de formació paral·lela. □ 1.ª doc.: 1617, Agustí; el collectiu *Agrevoled*, 1067.

La forma colectiva *Agrevoled*, -etum, *Grevolet*, apareix en diversos docs. dels Ss. XI-XIV (que no tinc a mà i sortiran en l'*OnomCat.*) com a nom de la Vall de *Gresolet* entre Bagà i Gósol (peu del Pedraforça), dita abans *Greolet* (on la -z- s'ha introduït per ultra-